

J. Lepiarczyk

"Uwagi krytyczne na temat placu Zwycięstwa", Wincenty Adamski, "Architektura", R. 1952, nr 11 (61) : [recenzja]

Ochrona Zabytków 6/2-3 (21-22), 179

1953

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z PIŚMIENNICTWA

PRZEGLĄD LITERATURY POLSKIEJ Z ZAKRESU KONSERWATORSTWA ZA ROK 1952.

I. Wydawnictwa specjalne.

TEKA KONSERWATORSKA zeszyt 1, Warszawa 1952, Ministerstwo Kultury i Sztuki, Zarząd Ochrony i Konserwacji Zabytków. — Nowa, pierwsza tego rodzaju publikacja polska, przeznaczona dla konserwatorów, historyków sztuki i architektów, zawierająca opracowania dotyczące konserwacji i adaptacji obiektów zabytkowych. Cel i zadania wydawnictwa określa przedmowa Konserwatora Generalnego prof. dr Jana Zachwatowicza, który stwierdza, że «Teka» winna utrwalać zdobycze pracy konserwatorskiej w Polsce Ludowej, umożliwiać szkolenie nowych kadr specjalistów i omawiać sprawy konserwatorskie w fachowej, gruntownej i wszechstronnej dyskusji. Ogłoszone tu będą materiały dokumentacyjne i studia naukowe, stanowiące podstawę prac konserwatorskich, adaptacyjnych i odbudowy zabytków oraz projekty zasadniczych zabezpieczeń i rekonstrukcji. Zeszyt 1 zawiera następujące prace:

Bohdan Guerquin, Zamek w Drzewicy (str. 5—17, il. 48). Autor omawia kolejno położenie, historię zamku, daje jego dokładny opis oraz ogólną charakterystykę jego architektury i w końcu przechodzi do zagadnień konserwatorskich, przedstawiając i uzasadniając projekt rekonstrukcji, traktując go jako materiał do dyskusji.

Jan Witkiewicz-Koszczyk, Kolegiata w Tumie pod Łęczycą (str. 32—59, il. 72). Autor omawia przebieg prac konserwatorskich od r. 1930 do chwili obecnej, prowadzonych pod jego kierunkiem. W szczególności przedstawia prace przed rokiem 1939 (zastrzyki w wieżach, remont dachów i murów, odkrycie przebudowy gotyckiej wnętrza z XV wieku, wykonanie pomiarów), okres wojny i okupacji niemieckiej (szkody wojenne), roboty konserwatorsko-rekonstrukcyjne po r. 1945 (zabezpieczenie i odbudowa wież, rekonstrukcja prezbiterium i absydy, rekonstrukcja nawy głównej, prace we wnętrzu), zagadnienia ogólne odbudowy i rekonstrukcji, rekonstrukcja romańskiej bryły, stan robót w dniu 1 IX 1951 i wreszcie — na zakończenie — podaje wnioski o proporcjach architektonicznych kolegiaty (zasada kwadratów) oraz uzupełnia opis kolegiaty na podstawie nowych odkryć.

Piotr Biegański, Problem urbanistycznego ukształtowania placu przed pałacem Staszica w Warszawie (str. 60—64, il. 18). Autor wypowiada się za zabudowę terenów po d. pałacu Karasia przy placu przed pałacem Staszica, uzasadniając to w pełni względami plastycznymi, urbanistycznymi, konserwatorskimi i komunikacyjnymi.

II. Artykuły w wydawnictwach periodycznych.

ARCHITEKTURA r. 1952

Konkurs SARP nr 188 na gmach Teatru Wielkiego, Opery i Baletu w Warszawie (nr 1 (51), str. 1—20 il.) Program odbudowy (wraz z wytycznymi konserwatorskimi) i przewód sądu konkursowego.

Pokaz projektów (na Teatr Wielki) i zebranie dyskusyjne SARP (nr 1 (51), str. 21—33). Dyskusja z dnia 6 VIII 1951. Wypowiedzi Mączyńskiego, Pniewskiego, Bogusławskiego, Biegańskiego, Rutkowskiego, Skibniewskiego, Gutta, Garlińskiego i Brzuchowskiego.

Jan Węclawski, Adaptacja domu Goldenringa w Poznaniu (nr 6 (56), str. 163, il.) — Omówienie adaptacji zabytkowej kamienicy na Starym Rynku (narożnik ul. Woźnej) na cele muzeum instrumentów muzycznych przy Muzeum Narodowym w Poznaniu oraz przedstawienie trudności realizacyjnych.

Jerzy Wilk, Detal architektoniczny starego i nowego miasta (nr 9 (59), str. 226—229, il.) Omówienie charakterystycznych cech materiałów budowlanych zabytkowych i nowych oraz znaczenia detalu zabytkowego dla twórczości współczesnej.

Józef Andruszko i Feliks Prochnicki, Rzeźba w architekturze (nr 9 (59), str. 229—232, il.). Omówienie — na przykładzie pokazu KAM — założeń, techniki, materiału i wykonawstwa rekonstrukcji zabytkowych rzeźb dekoracyjnych z epoki baroku w budowlach warszawskich oraz charakterystyka sztuki rzeźbiarskiej baroku.

Zygmunt Stępiński, O detalu w architekturze (nr 10 (60), str. 257—265, il.). Autor podkreśla rolę i znaczenie wspaniałych i niedościgłych w wyrazie kompozycji barokowych i analizuje obszernie przyczyny zubożenia architektury w XIX i XX wieku. W okresie tym korzystnie odbijają w Polsce (w Warszawie) nazwiska takich architektów jak Jankowski, Heurich, Lilpop, a zwłaszcza najmłodszego Cz. Przybylskiego, którego autor omawia szczegółowo. W końcu przedstawia twórców nowego detalu, współczesnych architektów radzieckich Żółtowskiego i Szczusjewa.

Wincenty Adamski, Uwagi krytyczne na temat placu Zwycięstwa (nr 11 (61), str. 291—293, il.). Artykuł dyskusyjny, omawiający dotychczasowe projekty rozwiązań urbanistycznych (m. in. błędy w odniesieniu do rozbudowy Teatru W.), uzasadniający koncepcję własną autora i apelujący o podjęcie zagadnienia.

MIASTO R. III.

Feliks Kanclerz, Problemy odbudowy zabytków (nr 2, str. 30—32). Omawia zagadnienie użytkowania oraz konieczność zmobilizowania